EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 19.6.2024.
COM(2024) 618 final

Ieteikums

# PADOMES IETEIKUMS

## par Maltas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku

{SWD(2024) 600 final} - {SWD(2024) 618 final}

Ieteikums

# PADOMES IETEIKUMS

## par Maltas ekonomikas, sociālo, nodarbinātības, strukturālo un budžeta politiku

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1263 (2024. gada 29. aprīlis) par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97[1], un jo īpaši tās 3. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

(1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241[2], ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošina finansiālu atbalstu dalībvalstīm reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot ES finansētu fiskālo stimulu. Atbilstīgi Eiropas pusgada prioritātēm tas palīdz panākt ekonomikas un sociālo atveseļošanu un īstenot ilgtspējīgu reformas un investīcijas, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai un dalībvalstu tautsaimniecību noturības stiprināšanai. Tas arī palīdz stiprināt publiskās finanses un veicināt izaugsmi un darbvietu radīšanu vidējā termiņā un ilgtermiņā, uzlabot teritoriālo kohēziju ES un atbalstīt Eiropas sociālo tiesību pīlāra turpmāku īstenošanu.

(2) 2023. gada 27. februārī pieņemtās *REPowerEU* regulas[3] mērķis ir pakāpeniski izbeigt ES atkarību no Krievijas fosilā kurināmā importa. Tas palīdzēs iegūt enerģētisko drošību un dažādot ES energoapgādi, vienlaikus palielinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, enerģijas uzkrāšanas iespējas un energoefektivitāti. Malta savā

---

[1] OV L 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj

[3] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/435 (2023. gada 27. februāris), ar ko groza Regulu (ES) 2021/241 attiecībā uz *REPowerEU* nodaļām atveseļošanas un noturības plānos un groza Regulas (ES) Nr. 1303/2013, (ES) 2021/1060 un (ES) 2021/1755 un Direktīvu 2003/87/EK (OV L 63, 28.2.2023., 1. lpp.), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj

nacionālajā atveseļošanas un noturības plānā iekļāva jaunu *REPowerEU* nodaļu, lai tiktu finansētas galvenās reformas un investīcijas, kas palīdzēs sasniegt *REPowerEU* mērķus.

(3) Komisija 2023. gada 16. martā nāca klajā ar paziņojumu "ES ilgtermiņa konkurētspēja: skatījums pēc 2030. gada"[4], lai nodrošinātu informācijas bāzi lēmumiem par politiku un radītu pamatnosacījumus izaugsmes palielināšanai. Paziņojumā kā viens no deviņiem savstarpēji pastiprinošiem faktoriem bija minēta konkurētspēja. Citi faktori bija piekļuve privātajam kapitālam, pētniecība un inovācija, izglītība un prasmes, kā arī vienotais tirgus – ārkārtīgi svarīgas politikas prioritātes, kas palīdzētu reformām un investīcijām atrisināt pašreizējās produktivitātes problēmas, kā arī vairotu ES un tās dalībvalstu ilgtermiņa konkurētspēju. 2024. gada 14. februārī Komisija pēc minētā paziņojuma pieņēma ziņojumu par vienoto tirgu un konkurētspēju[5]. Ziņojumā detalizēti aprakstīts, kādas konkurētspējas priekšrocības sagādā Eiropas vienotais tirgus un kādi apgrūtinājumi vēl aizvien pastāv, tajā tiek analizētas gada norises, vadoties pēc deviņiem identificētajiem konkurētspējas faktoriem.

(4) 2023. gada 21. novembrī Komisija pieņēma 2024. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu[6], tādējādi uzsākot 2024. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada ciklu. Eiropadome 2024. gada 22. martā apstiprināja pētījumā izvirzītās prioritātes saistībā ar konkurētspējīgas ilgtspējas četrām dimensijām. Komisija 2023. gada 21. novembrī uz Regulas (ES) Nr. 1176/2011 pamata pieņēma arī 2024. gada brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā tā nenorādīja Maltu kā vienu no dalībvalstīm, kuras var skart vai apdraudēt nelīdzsvarotība un par kurām būs jāizstrādā padziļinātais pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma atzinumu par Maltas 2024. gada budžeta plāna projektu. Komisija pieņēma arī ieteikumu attiecībā uz Padomes ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku, kuru Padome pieņēma 2024. gada 12. aprīlī, kā arī priekšlikumu attiecībā uz 2024. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana un kuru Padome pieņēma 2024. gada 11. martā.

(5) ES jaunais ekonomikas pārvaldības satvars stājās spēkā 2024. gada 30. aprīlī. Šis satvars ietver jauno Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 2024/1263 par ekonomikas politikas efektīvu koordināciju un budžeta daudzpusēju uzraudzību un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97. Tas ietver arī grozīto Regulu (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu, un grozīto Direktīvu 2011/85/ES par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām[7]. Jaunais satvars ir vērsts uz valsts parāda atmaksājamību, ilgtspējīgu un iekļaujošu izaugsmi, kā arī pakāpenisku fiskālo konsolidāciju, kas panākamas ar reformām un investīcijām. Tas veicina valstu līdzatbildību un vairāk orientējas uz vidēju termiņu, piedevām plānota efektīvāka un konsekventāka izpilde. Katrai dalībvalstij būtu jāiesniedz Padomei un Komisijai savs vidēja termiņa fiskālais

---

4 COM(2023) 168 final.
5 COM(2024) 77 final.
6 COM(2023) 901 final.
7 Padomes Regula (ES) 2024/1264 (2024. gada 29. aprīlis), ar kuru groza Regulu (EK) Nr. 1467/97 par to, kā paātrināt un precizēt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras īstenošanu (OV L, 2024/1264, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1264/oj), un Padomes Direktīva (ES) 2024/1265 (2024. gada 29. aprīlis), ar ko groza Direktīvu 2011/85/ES par prasībām dalībvalstu budžeta struktūrām (OV L, 2024/1265, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1265/oj).

un strukturālais plāns. Valsts vidēja termiņa fiskālajā un strukturālajā plānā ir iekļautas dalībvalsts fiskālās, reformu un investīciju saistības, plānošanas periodam aptverot 4 vai 5 gadus atkarībā no tā, cik ilgs ir valsts likumdevēja parastais darbības laiks. Neto izdevumu[8] virzībai valstu vidēja termiņa fiskālajos un strukturālajos plānos būtu jāatbilst Regulas (ES) 2024/1263 prasībām, piemēram, par to, ka līdz korekcijas perioda beigām jāpanāk vai jānotur vispārējās valdības parāda ticama samazināšanās vai tai jāsaglabājas piesardzīgā līmenī, kas ir zemāks par 60 % no IKP, un ka valdības budžeta deficīts vidējā termiņā jāsamazina un/vai jāsaglabā zem 3 % no IKP. Ja dalībvalsts apņemas īstenot attiecīgu reformu un investīciju kopumu saskaņā ar Regulā (ES) 2024/1263 izklāstītajiem kritērijiem, korekcijas periodu var pagarināt ne vairāk kā par 3 gadiem. Lai palīdzētu sagatavot minētos plānus, Komisija ir paredzējusi 2024. gada [21. jūnijā] nosūtīt dalībvalstīm norādījumus par ziņām, ko iekļaut plānā un turpmākajos gada progresa ziņojumos, kuri tām būs jāiesniedz, un saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 5. pantu nosūtīs tām tehniskos norādījumus par fiskālo korekciju (attiecīgā gadījumā atsauces trajektoriju un tehnisko informāciju). Dalībvalstīm savi vidēja termiņa fiskālie un strukturālie plāni būtu jāiesniedz līdz 2024. gada 20. septembrim, izņemot, ja dalībvalsts un Komisija vienojas šo termiņu pagarināt par saprātīgu laikposmu. Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka šajā procesā iesaistās arī valstu parlamenti, un pēc vajadzības būtu jāapspriežas ar neatkarīgām fiskālajām iestādēm, sociālajiem partneriem un citām ieinteresētajām personām.

(6) 2024. gadā Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgada norises turpinās atbilstoši Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanai. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, joprojām ir svarīgi pilnībā īstenot atveseļošanas un noturības plānus, jo šie plāni palīdz reāli novērst visas problēmas, kas minētas iepriekšējos gados konkrētām valstīm adresētajos attiecīgajos ieteikumos, vai arī būtisku to daļu. Konkrētām valstīm adresētie 2019., 2020., 2022. un 2023. gada ieteikumi joprojām ir vienlīdz svarīgi arī attiecībā uz atveseļošanas un noturības plāniem, kas pārskatīti, atjaunināti vai grozīti saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 14., 18. un 21. pantu.

(7) Malta savu nacionālo atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 13. jūlijā. Komisija atbilstoši Regulas (ES) 2021/241 19. pantam novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā sniegtās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2021. gada 5. oktobrī pieņēma lēmumu par Maltas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu[9] un 2023. gada 14. jūlijā grozīja šo lēmumu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 2. punktu, lai atjauninātu neatmaksājamā finanšu atbalsta maksimālo finanšu iemaksu, kā arī lai iekļautu *REPowerEU* nodaļu[10]. Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar

---

8 Neto izdevumi, kā definēts 2. pantā Padomes 2024. gada 29. aprīļa Regulā (ES) 2024/1263 (OV L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj). "Neto izdevumi" ir visi valdības izdevumi, i) atskaitot procentu izdevumus, ii) diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, iii) izdevumus par Savienības programmām, kas pilnībā atbilst Savienības fondu ieņēmumiem, iv) valstu izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu, v) bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vi) vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

9 Padomes Īstenošanas lēmums (2021. gada 5. oktobris) par Maltas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 11941/2021 INIT; ST 11941/2021 ADD 1).

10 Padomes Īstenošanas lēmums (2023. gada 14. jūlijs), ar ko groza Īstenošanas lēmumu (2021. gada 5. oktobris) par Maltas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu (ST 11202/2023 INIT, ST 11202/2023 ADD 1).

nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu par to, ka Malta ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes īstenošanas lēmumā. Apmierinoša izpilde nozīmē arī to, ka nav bijis regresa attiecībā uz iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

(8) Malta 2024. gada 15. aprīlī iesniedza savu 2024. gada valsts reformu programmu, ievērojot Regulas (EK) 1466/97 4. panta 1. punktu. Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 27. pantā, 2024. gada valsts reformu programma atspoguļo arī Maltas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā.

(9) Komisija 2024. gada ziņojumu par Maltu[11] publicēja 2024. gada 19. jūnijā. Tajā tika izvērtēts, kā Malta īstenojusi attiecīgos konkrētai valstij adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma laikposmā no 2019. līdz 2023. gadam, un kā Malta īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Balstoties uz šo analīzi, ziņojumā par valsti bija norādīti trūkumi attiecībā uz tādu problēmjautājumu risināšanu, kuri nav ietverti vai ir tikai daļēji ietverti atveseļošanas un noturības plānā, kā arī jauni un nupat iezīmējušies problēmjautājumi. Tajā bija arī novērtēts Maltas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un ES pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, kā arī progress ANO ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

(10) Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem[12] Maltas vispārējās valdības budžeta deficīts samazinājās no deficīta 5,5 % apmērā no IKP 2022. gadā līdz deficītam 4,9 % apmērā 2023. gadā, savukārt vispārējās valdības parāds samazinājās no 51,6 % no IKP 2022. gada beigās līdz 50,4 % 2023. gada beigās. Kā paziņots fiskālās politikas norādēs 2024. gadam[13], Komisija sper pirmo soli, lai sāktu uz budžeta deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras, pamatojoties uz izpildes datiem par 2023. gadu saskaņā ar spēkā esošajām tiesību normām. Komisija 2024. gada 19. jūnijā pieņēma ziņojumu saskaņā ar LESD 126. panta 3. punktu[14]. Minētajā ziņojumā bija novērtēts Maltas budžeta stāvoklis, ņemot vērā to, ka tās vispārējās valdības budžeta deficīts 2023. gadā pārsniedza atsauces vērtību, kas ir 3 % no IKP. Ziņojumā tika secināts, ka, ņemot vērā šo novērtējumu un ievērojot atzinumu, ko sniegusi ar LESD 126. panta 4. punktu izveidotā Ekonomikas un finanšu komiteja, Komisija jūlijā plāno ierosināt pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras uzsākšanu, iesakot Padomei saskaņā ar 126. panta 6. punktu pieņemt lēmumu, ar kuru konstatē pārmērīga budžeta deficīta pastāvēšanu Maltā.

(11) Padome 2022. gada 12. jūlijā ieteica[15] Maltai rīkoties, lai nodrošinātu, ka 2023. gadā valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums atbilst kopumā neitrālai fiskālās politikas nostājai[16], ņemot vērā to, ka turpinās pagaidu un mērķorientēta atbalsta sniegšana pret energocenu kāpumu visneaizsargātākajām mājsaimniecībām un

---

11 SWD(2024) 618 final.

12 *Eurostat* euro rādītāji, 22.4.2024.

13 COM(2023) 141 final.

14 Komisijas saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 126. panta 3. punktu sagatavotais ziņojums (19.6.2024., COM(2024) 598 final).

15 Padomes Ieteikums (2022. gada 12. jūlijs) par Maltas valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Maltas 2022. gada stabilitātes programmu (OV C 334, 1.9.2022., 146. lpp.).

16 Pamatojoties uz Komisijas 2024. gada pavasara prognozi, vidēja termiņa potenciālās izlaides pieaugums, ko izmanto fiskālās nostājas mērīšanai, Maltā 2023. gadā nominālā izteiksmē ir bijis 11,2 %, ņemot vērā 10 gadu vidējo reālo potenciālo izaugsmes tempu un 2023. gada IKP deflatoru.

uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Maltai tika ieteikts būt gatavai kārtējos izdevumus pielāgot mainīgajai situācijai. Maltai tika arī ieteikts palielināt publiskās investīcijas, kas sekmētu zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, ņemot vērā *REPowerEU* iniciatīvu, tostarp, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu un citus Savienības fondus. Saskaņā ar Komisijas aplēsēm fiskālās politikas nostāja[17] 2023. gadā bija ierobežojoša, proti, 0,6 % no IKP, šajā kontekstā ņemot vērā augstu inflāciju. Valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2023. gadā bija ierobežojoša ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 1,6 % no IKP. Tas ietver to mērķorientēto ārkārtas atbalsta pasākumu izmaksu pieaugumu (par mazāk nekā 0,1 % no IKP), kuri bija vērsti uz mājsaimniecībām un uzņēmumiem, kas ir visneaizsargātākie pret enerģijas cenu pieaugumu. Valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums 2023. gadā atbilda Padomes ieteikumam. Izdevumi, kas finansēti no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem ES fondiem, 2023. gadā sasniedza 0,9 % no IKP. Valsts finansētās investīcijas 2023. gadā bija 2,6 % no IKP – salīdzinājumā ar 2022. gadu tas ir pieaugums par 0,1 procentpunktu. Malta no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem ES fondiem finansēja papildu investīcijas. Malta finansēja publiskās investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās veikšanai un enerģētiskās drošības veicināšanai, piemēram, privāto un publisko ēku, tostarp slimnīcu un skolu, renovācijā, transporta nozares elektrifikācijā un projektos, kuri saistīti ar publiskās pārvaldes un privātā sektora digitalizāciju un kurus daļēji finansē no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem ES fondiem.

(12) Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēts, ka reālais IKP 2024. gadā palielināsies par 4,6 % un 2025. gadā par 4,3 %, taču SPCI inflācija 2024. gadā plānota 2,8 % apmērā un 2025. gadā 2,3 % apmērā.

(13) Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valdības budžeta deficīts 2024. gadā būs 4,3 % no IKP, savukārt vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2024. gada beigās pieaugs līdz 52,0 %. 2024. gadā gaidāmais deficīta samazinājums galvenokārt atspoguļo starppatēriņa izdevumu un algu izdevumu ierobežoto pieaugumu, kā arī to, ka pakāpeniski beidzas izmaksas, kas saistītas ar valsts aviosabiedrības pārstrukturēšanu. Balstoties uz Komisijas aplēsēm, prognozētā fiskālā nostāja 2024. gadā būs ierobežojoša (1,3 % no IKP).

(14) Komisijas 2024. gada pavasara prognozē paredzēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma neatmaksājamā atbalsta (“dotācijām”) 2024. gadā tiks finansēti izdevumi, kuru vērtība atbilst 0,4 % no IKP (salīdzinājumā ar 0,2 % no IKP 2023. gadā). No Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām finansētie izdevumi dos iespēju veikt kvalitatīvas investīcijas un produktivitāti palielinošas reformas, tiešā veidā neietekmējot Maltas vispārējās valdības bilanci un parādu.

[17] Fiskālā nostāja tiek definēta kā vispārējās valdības pamata budžeta stāvokļa izmaiņas pret iepriekšējo gadu. Ar tās palīdzību novērtē ekonomikas stimulu, ko rada fiskālā politika – gan tā, kas attiecas uz valsts finansējumu, gan tā, kas attiecas uz finansējumu no ES budžeta. Fiskālā nostāja tiek mērīta kā starpība starp i) vidēja termiņa potenciālo izaugsmi un ii) primāro izdevumu izmaiņām, atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus (un neierēķinot ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus) un ietverot izdevumus, ko finansē ar neatmaksājamu atbalstu (dotācijām) no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citiem Savienības fondiem.

(15) Padome 2023. gada 14. jūlijā ieteica[18] Maltai nodrošināt, ka 2024. gadā tiek īstenota piesardzīga fiskālā politika, jo īpaši ierobežojot valsts finansēto neto primāro izdevumu[19] nominālo pieaugumu līdz ne vairāk kā 5,9 %. Dalībvalstis tika aicinātas savu 2023. gada budžetu izpildes un 2024. gada budžeta plāna projektu sagatavošanas gaitā ņemt vērā, ka Komisija, pamatojoties uz 2023. gada budžeta izpildes rezultātu datiem, ierosinās Padomei sākt uz budžeta deficītu balstītas pārmērīga budžeta deficīta novēršanas procedūras. Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi Maltas neto valsts finansētie primārie izdevumi 2024. gadā pieaugs par 5,5 %, tātad šis rādītājs būs mazāks par ieteikto maksimālo pieauguma tempu. Tomēr neto izdevumi 2023. gadā bija lielāki, nekā ieteikuma brīdī tika prognozēts (par 0,8 % no IKP). Tāpēc, tā kā ieteikums attiecībā uz 2024. gadu bija formulēts kā pieauguma temps, atbilstības novērtējumā ir jāņem vērā arī 2023. gada bāzes efekts. Ja neto izdevumi 2023. gadā būtu bijuši tādi, kādi tie tika prognozēti ieteikuma pieņemšanas laikā, attiecīgais neto izdevumu pieauguma temps 2024. gadā pārsniegtu ieteikto pieauguma tempu par 0,7 % no IKP. Tāpēc vērtējums ir tāds, ka pastāv risks, ka neto valsts finansētie primārie izdevumi ne pilnībā atbilst ieteikumam.

(16) Turklāt Padome ieteica Maltai 2023. un 2024. gadā pēc iespējas drīz izbeigt spēkā esošos ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumus un attiecīgos ietaupījumus izmantot valdības budžeta deficīta samazināšanai. Padome arī precizēja, ka tad, ja enerģijas cenas atkal pieaugtu un tāpēc būtu nepieciešami jauni atbalsta pasākumi vai būtu jāturpina esošie pasākumi, Maltai būtu jānodrošina, ka tie ir vērsti uz neaizsargātu mājsaimniecību un uzņēmumu aizsardzību, ir fiskāli pieņemami un saglabā stimulus taupīt enerģiju. Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumu prognozētās neto budžeta izmaksas[20] 2023. gadā ir 1,7 % no IKP, un tiek prognozēts, ka 2024. gadā tās sasniegs 2,0 %, savukārt 2025. gadā – 1,0 %. Konkrēti, tiek pieņemts, ka 2024. un 2025. gadā joprojām būs spēkā netiešo nodokļu samazinājumi enerģijas patēriņam un subsīdijas enerģijas ražošanai, lai kompensētu importētās elektroenerģijas cenu pieaugumu un oglekļa emisijas[21]. Atzīstot problēmas, ar kurām Malta saskaras sakarā ar lielo atkarību no enerģijas importa un pakļautību ārējiem satricinājumiem, kuru pastiprina ekonomikas mazais apjoms, vienlaikus netiek prognozēts, ka ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumi tiks izbeigti pēc iespējas drīz 2023. un 2024. gadā. Tas rada risku, ka nebūs nodrošināta atbilstība Padomes ieteikumam. Līdz ar to, lai samazinātu valdības deficītu, nav iespējams izmantot attiecīgus ietaupījumus, kā ieteikusi Padome. Tiek lēsts, ka budžeta izmaksas par ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumiem, kuri vērsti uz neaizsargātām mājsaimniecībām un uzņēmumiem, 2024. gadā sasniegs 0,2 % no IKP (0,1 % 2023. gadā), un šo izmaksu daļa, kas ir 0,2 % no IKP, saglabās cenas signālu samazināt enerģijas patēriņu un palielināt energoefektivitāti (0,1 % 2023. gadā).

---

18 Padomes Ieteikums (2023. gada 14. jūlijs) par Maltas 2023. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Maltas 2023. gada stabilitātes programmu (OV C 312, 1.9.2023., 167. lpp.).

19 Neto primārie izdevumi tiek definēti kā valsts finansētie izdevumi, no kuriem atņemti i) diskrecionārie ieņēmumu pasākumi, ii) procentu izdevumi, iii) cikliskā bezdarba izdevumi un iv) vienreizējie un citi pagaidu pasākumi.

20 Šis lielums atspoguļo minēto pasākumu gada budžeta izmaksas, ievērojot ieņēmumus un izdevumus un attiecīgā gadījumā atskaitot ieņēmumus no nodokļiem par enerģijas piegādātāju negaidīto papildu peļņu.

21 Komisijas 2024. gada pavasara prognozē principā tiek pieņemts, ka pasākumiem, kas saskaņā ar Maltas sniegto informāciju paliek spēkā līdz 2024. gada beigām, būs ietekme uz budžetu arī 2025. gadā.

(17) Padome turklāt Maltai ieteica saglabāt valsts finansētās publiskās investīcijas un nodrošināt Atveseļošanas un noturības mehānisma dotāciju un citu ES fondu efektīvu apguvi, jo īpaši nolūkā veicināt zaļo un digitālo pārkārtošanos. Saskaņā ar Komisijas 2024. gada pavasara prognozi valsts finansētās publiskās investīcijas 2024. gadā palielināsies līdz 2,8 % no IKP (2023. gadā tās bija 2,6 % no IKP). Tas atbilst Padomes ieteikumam. Paredzams, ka publiskie izdevumi, kas tiek finansēti no ieņēmumiem no ES fondiem, tai skaitā no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām, 2024. gadā saglabāsies stabili, proti, 0,9 % apmērā no IKP.

(18) Pamatojoties uz prognozes sagatavošanas termiņā zināmajiem politikas pasākumiem un pieņemot, ka politika nemainīsies, Komisija savā 2024. gada pavasara prognozē paredz, ka valdības budžeta deficīts 2025. gadā būs 3,9 % no IKP. 2025. gadā gaidāmais deficīta samazinājums galvenokārt atspoguļo izmaksu par enerģētikas atbalsta pasākumiem paredzamo samazinājumu. Paredzams, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP līdz 2025. gada beigām pieaugs līdz 52,6 %.

(19) Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktā un V pielikuma 2.2. kritērijā, atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastiprinošu reformu un investīciju kopums, ko paredzēts īstenot līdz 2026. gadam. Paredzams, ka tās palīdzēs efektīvi risināt problēmas, kas konstatētas attiecīgajos konkrētai valstij adresētajos ieteikumos, – visas vai ievērojamu to daļu. Šajā saspringtajā termiņā ir svarīgi nekavējoties turpināt efektīvu plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, īstenošanu, lai zaļā un digitālā pārkārtošanās uzlabotu Maltas ilgtermiņa konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot sociālo taisnīgumu. Lai izpildītu plānā noteiktās saistības līdz 2026. gada augustam, Maltai ir svarīgi turpināt reformu un investīciju īstenošanu. Joprojām ir būtiski sistemātiski iesaistīt vietējās un reģionālās pašvaldības, sociālos partnerus, pilsonisko sabiedrību un citas attiecīgās ieinteresētās personas, lai nodrošinātu plašu līdzdalību atveseļošanas un noturības plāna sekmīgā īstenošanā.

(20) Gatavojot kohēzijas politikas fondu vidusposma pārskatu, Maltai saskaņā ar Regulas (ES) 2021/1060 18. pantu līdz 2025. gada martam jāpārskata katra programma, cita starpā ņemot vērā 2024. gada konkrētajai valstij adresētajos ieteikumos norādītos problēmjautājumus, kā arī nacionālo enerģētikas un klimata plānu. Uz pārskata pamata notiek katrā programmā iekļautā ES finansējuma galīgā piešķiršana. Lai gan Maltai ir progress kohēzijas politikas un Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā, daži problēmjautājumi ir saglabājušies. Ir svarīgi paātrināt kohēzijas politikas programmu īstenošanu. Programmās iekļautās prioritātes vēl aizvien ir aktuālas. Investīcijas energoefektivitātē un atjaunīgajā enerģijā ir ļoti svarīgas, lai panāktu enerģijas ietaupījumu, stiprinātu enerģētikas nozares ilgtspēju un samazinātu šīs nozares atkarību no starptautiskiem enerģijas avotiem. Ir svarīgi turpināt investīcijas ilgtspējīgos multimodālos risinājumos un aktīvā mobilitātē, lai samazinātu satiksmes sastrēgumus un autotransporta radītās emisijas. Joprojām jāpieliek pūles, lai nodrošinātu ūdens resursu un notekūdeņu apsaimniekošanas ilgtspēju. Turklāt ir jāīsteno aprites ekonomikas prakse, tostarp maksimāli jāpalielina reciklēšanas potenciāls, lai samazinātu atkritumu apglabāšanu poligonā un sasniegtu reciklēšanas mērķrādītājus. Turklāt ir jāveicina pieaugušo izglītība, lai paaugstinātu iedzīvotāju prasmju līmeni un mazinātu darbaspēka trūkumu. Arī turpmāk būtu jāveicina neaizsargāto grupu sociālā integrācija un integrācija darba tirgū, īpašu uzmanību pievēršot trešo valstu valstspiederīgajiem un personām ar invaliditāti, kā arī dzimumu līdztiesībai. Malta varētu arī izmantot iniciatīvu "Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platforma" (*STEP*), lai atbalstītu ES stratēģisko autonomiju un rūpniecības konkurētspēju un ilgtspēju.

(21) Papildus ekonomiskajiem un sociālajiem problēmjautājumiem, kuru risināšana paredzēta atveseļošanas un noturības plānā un citos ES fondos, Malta saskaras ar vairākiem papildu problēmjautājumiem saistībā ar nodokļu sistēmas iezīmēm, kuras sekmē nodokļu agresīvu plānošanu, kā arī saistībā ar izglītību un prasmēm, atjaunīgo enerģiju un transportu.

(22) Viens no priekšnoteikumiem nodokļu sistēmu efektivitātes un taisnīguma uzlabošanai ir agresīvas nodokļu plānošanas apkarošana. Ņemot vērā agresīvas nodokļu plānošanas stratēģiju plašāku ietekmi dalībvalstīs, ārkārtīgi svarīga ir visu dalībvalstu koordinēta rīcība, lai papildinātu ES tiesību aktus, izmantojot valstu politiku. Malta ir veikusi pasākumus, lai vērstos pret agresīvas nodokļu plānošanas praksi, īstenojot iepriekš saskaņotas starptautiskas un Eiropas iniciatīvas, un ir joprojām apņēmusies risināt šo jautājumu savā atveseļošanas un noturības plānā. Plāna reformu programmas ietvaros Maltas valdība pieņēma jaunu likumu, ar ko ievieš transfertcenu noteikšanas noteikumus, kurus sāka piemērot 2024. gada janvārī. Minētā likuma mērķis ir novērst uzņēmumu peļņas novirzīšanas iespējas. Malta arī pasūtīja neatkarīgu pētījumu par izejošajiem un ienākošajiem maksājumiem (t. i., starp ES rezidentiem un trešo valstu rezidentiem), uz kura pamata tiks pieņemti attiecīgie tiesību akti. Tomēr tik ilgi, kamēr Malta nepiemēro nodokļa ieturējumu par procentu, dividenžu un autoratlīdzību maksājumiem, ko Maltā reģistrēti uzņēmumi veic nulles un zemu nodokļu jurisdikcijām (t. i., jebkurai jurisdikcijai, kuras tiesību aktos noteiktā uzņēmumu ienākuma nodokļa likme ir zemāka par 9 %, kas ir zemākā tiesību aktos noteiktā uzņēmumu ienākuma nodokļa likme Eiropas Savienībā), vai līdzvērtīgi aizsardzības pasākumi, lai nodrošinātu to, ka uzņēmumi nevar novirzīt savu peļņu, kas nav aplikta ar nodokli, uz trešām valstīm, joprojām pastāv augsts nodokļu dubultās neuzlikšanas risks attiecībā uz šo peļņu. Turklāt attieksme pret Maltā reģistrētiem uzņēmumiem, kuru domicils nav Maltā, joprojām rada nodokļu dubultas neuzlikšanas risku gan uzņēmumiem, gan privātpersonām. Nodrošinot atbilstību ES minimālo nodokļu direktīvai, kas pēc ieviešanas Maltā attieksies tikai uz lielām korporācijām, šis jautājums tiks atrisināts tikai daļēji.

(23) Kvalificēta darbaspēka trūkums un prasmju neatbilstība ir šķērslis turpmākai izaugsmei, konkurētspējai un divējādās pārkārtošanās procesam. Darbaspēka trūkums 2024. gada 1. ceturksnī tika minēts kā faktors, kas ierobežo ražošanu Maltā, un par darbaspēka trūkumu pakalpojumu un rūpniecības nozarē tika ziņots aptuveni divreiz biežāk nekā vidēji Eiropas Savienībā. Vairāk nekā divi no trim uzņēmumiem ziņo par grūti aizpildāmām vakancēm darbvietās, kurās ir vajadzīgas IKT speciālistu prasmes. Jaunākie rezultāti, kuri gūti ESAO Starptautiskajā skolēnu novērtēšanas programmā (*PISA*), liecina par to, ka Maltai ir viens no augstākajiem vāju sekmju rādītājiem Eiropas Savienībā, kas rada nopietnu izaicinājumu turpmākajai prasmju attīstībai. Aptuveni katram trešajam no 15 gadus veciem skolēniem Maltā visā sociālekonomiskajā sadalījumā ir zems sniegums matemātikā, lasīšanā un dabaszinātnēs. Skolotāju trūkums daļēji ir ticis novērsts ar skolotāju aizstājējiem, kuru kvalifikācijas līmenis atšķiras no pilnībā kvalificētu skolotāju kvalifikācijas līmeņa vai ir zemāks par to. Priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas apmērs samazinās, taču tas vēl aizvien pārsniedz ES vidējo rādītāju, palielinot jau tā lielo skaitu mazkvalificēto pieaugušo. Kaut arī pieaugušo dalība izglītībā un apmācībā kopumā (pēdējos 12 mēnešos) atbilst ES vidējam rādītājam, tomēr mazkvalificētu personu līdzdalība izglītībā ir neliela. Tāpat, kaut arī 63 % pieaugušo 2023. gadā bija vismaz digitālās pamatprasmes, tomēr prasmju līmeņu atšķirības ir ievērojamas. Vidējā profesionālajā izglītībā un apmācībā (PIA) uzņemto izglītojamo īpatsvars joprojām ir zems. Izglītības kvalitātes palielināšana, kas panākams, pievēršot galveno uzmanību pamatprasmēm,

novēršot skolotāju trūkumu un par prioritāti nosakot skolotāju profesionālo attīstību nolūkā labāk ņemt vērā skolēnu mācīšanās vajadzības, vienlaikus ciešā sadarbībā ar sociālajiem partneriem vairojot Maltas izglītības un apmācības sistēmu atbilstību darba tirgus prasībām, ir ļoti svarīga, lai samazinātu vājo izglītības rezultātu apmēru, kā arī ievērojamo prasmju trūkumu un neatbilstību.

(24) Pastāvīgs izaicinājums Maltai ir panākt videi draudzīgu ekonomikas izaugsmi, līdzsvarojot attīstību ar vidisko ilgtspēju. Valsts zaļo pārkārtošanos kavē tas, ka fosilajam kurināmajam ir dominējoša loma Maltas energosistēmā. No atjaunīgajiem energoresursiem iegūtas enerģijas īpatsvars enerģijas bruto galapatēriņā Maltā 2022. gadā bija 13,4 %, kas ir viens no zemākajiem rādītājiem Eiropas Savienībā. Tas ir krietni mazāk par Maltas indikatīvo mērķrādītāju 2030. gadam (28 %) un ES vidējo rādītāju 2022. gadā (41 %). Gandrīz visa uzstādītā atjaunīgās enerģijas jauda tiek ražota sauszemes saules elektrostacijās un lēnām pieaug (2023. gadā par 4 %). Ar patlaban īstenoto ANM reformu, ar ko paredzēts uz konkrētām jaunām ēkām uzstādīt saules enerģijas iekārtas, kā arī saīsināt atļauju piešķiršanas termiņus atjaunīgās enerģijas projektiem, būtu jāpalielina atjaunīgās enerģijas jaudas izvēršana. Maltai ir ievērojams atkrastes saules un vēja enerģijas potenciāls valsts ekskluzīvajā ekonomikas zonā. Tomēr šis potenciāls joprojām ir neizmantots. Maltas spēja izvērst atjaunīgos energoresursus un vienlaikus uzlabot savu energoapgādes drošību ir arī atkarīga no tā, vai tiks panākts labs progress otrā elektroenerģijas starpsavienotāja būvniecībā ar Itāliju un tiks turpināta iekšzemes elektroenerģijas tīkla nostiprināšana.

(25) Lai risinātu ilgtspējas problēmu, viena no galvenajām prioritātēm ir samazināt satiksmes sastrēgumus, kā arī autotransporta radītās lielās emisijas. Autotransporta radītās siltumnīcefekta gāzu emisijas ir pieaugušas par 23,3 % salīdzinājumā ar 2005. gada līmeni. Uz pasažieru automobiļiem attiecas 86 % no pasažieru pārvadājumiem Maltā, un šis rādītājs palielinās. Sastrēgumi joprojām ir galvenā problēma Maltā transporta jomā, kas arī ietekmē salu konkurētspēju, un ir būtiski jāpastiprina centieni šajā jomā. Lai veicinātu alternatīvu kolektīvo transportu pa jūru, Malta ar Eiropas Reģionālās attīstības fonda atbalstu ievieš prāmju tīklu starp iekšējām ostām, modernizējot prāmju piestātnes. Turklāt Malta plāno veicināt ilgtspējīgu multimodālu mobilitāti pilsētvidēs, ar kohēzijas finansējuma palīdzību attīstot tīra pilsētas transporta infrastruktūru 17,5 km garumā, tostarp gājēju celiņus un veloceliņus.

(26) Ņemot vērā ciešās savstarpējās saiknes starp eurozonas dalībvalstu tautsaimniecībām un to kolektīvo devumu ekonomiskās un monetārās savienības darbībā, Padome eurozonas dalībvalstīm 2024. gadā ieteica rīkoties, tai skaitā izmantojot atveseļošanas un noturības plānus, lai īstenotu ieteikumu par eurozonas ekonomikas politiku. 1., 2., 3. un 4. ieteikuma īstenošana Maltai palīdzēs īstenot pirmo, otro, trešo un ceturto eurozonai adresēto ieteikumu,

AR ŠO IESAKA Maltai 2024. un 2025. gadā rīkoties šādi.

1. Laikus iesniegt vidēja termiņa fiskāli strukturālo plānu. Ievērojot reformētā Stabilitātes un izaugsmes pakta prasības, ierobežot neto izdevumu[22] pieaugumu

[22] Saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1263 2. panta 2. punktu "neto izdevumi" ir visi valdības izdevumi, atskaitot procentu izdevumus, diskrecionāros ieņēmumu pasākumus, izdevumus par Savienības programmām, kas pilnībā atbilst Savienības fondu ieņēmumiem, valstu izdevumus par Savienības finansēto programmu līdzfinansēšanu, bezdarbnieka pabalstu izdevumu cikliskos elementus un vienreizējos un citus pagaidu pasākumus.

2025. gadā līdz līmenim, kas vidējā termiņā nodrošina vispārējās valdības budžeta deficīta samazināšanu virzībā uz Līgumā noteikto atsauces vērtību, kura ir 3 % no IKP, un vispārējās valdības parāda saglabāšanu piesardzīgā līmenī. Līdz 2024./2025. gada ziemai pakāpeniski izbeigt ārkārtas enerģētikas atbalsta pasākumus. Lai novērstu atlikušos agresīvas nodokļu plānošanas riskus, ieviest nodokļa ieturējumu par izejošajiem maksājumiem vai līdzvērtīgus aizsardzības pasākumus un grozīt noteikumus par uzņēmumiem, kuru domicils nav Maltā.

2. Turpināt ātru un efektīvu atveseļošanas un noturības plāna, arī *REPowerEU* nodaļas, īstenošanu, nodrošinot reformu un investīciju pabeigšanu līdz 2026. gada augustam. Paātrināt kohēzijas politikas programmu īstenošanu. Saistībā ar vidusposma pārskatīšanu turpināt koncentrēties uz saskaņotajām prioritātēm, vienlaikus ņemot vērā Eiropas stratēģisko tehnoloģiju platformas piedāvātās iespējas uzlabot konkurētspēju.

3. Stiprināt izglītības un apmācības kvalitāti un atbilstību darba tirgus prasībām, lai samazinātu vājo izglītības rezultātu apmēru, kā arī ievērojamo prasmju trūkumu un neatbilstību, jo īpaši veicinot skolēnu pamatprasmes un sekmējot skolotāju profesionālo pilnveidi.

4. Paātrināt atjaunīgās enerģijas apguvi, īstenojot liela mēroga projektus, kā arī veicot neliela mēroga investīcijas tiešā enerģijas ražošanā un patēriņā. Novērst satiksmes sastrēgumus, uzlabojot sabiedriskā transporta kvalitāti un efektivitāti, un palielināt investīcijas "nemotorizētās mobilitātes" infrastruktūrā.

Briselē,

*Padomes vārdā –*
*priekšsēdētājs*